Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr 22.
Scrisori nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitu!
Birourile de anunciuri.
Brașovu, piața mare Nr. 22.
Inserate mai primescu în Viena Rudolf Mosse, Haasenstein & Vogler (Oto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg; în Budapesta: A. V Goldberger, Anton Mesei, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Prețul inserțiunilorŭ: o seriă garmondu pe o colónă 6 cr. în 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LII.

„Gazeta“ iese în fiecare di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unu anŭ 12 fl., pe șése lun 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România și străinătate
Pe unu anu 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele postale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Brașovŭ:
la administrațiune, piața mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unu anu 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unu anŭ 12 fl. pe șése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtu abonamentele câtu și inserțiunile suntu a se plăti înainte.

Nr. 136. Brașovŭ, Sâmbătă 17 (29) Iunie 1889.

Brașovŭ, 16 Iunie

Serbările Sêrbilorŭ în memoria bătăliei de pe Câmpulŭ merlei, dela care cu diua de erĭ s'au împlinitŭ 500 de ani, suntŭ viu discutate de către foile din Viena. Marele pregătirĭ, ce s'au făcutŭ în Serbia spre a da festivitătilor unŭ caracterŭ solemnelŭ și simpaticŭ, se dice că urmărescŭ scopulŭ de a popularisa idea unui mare imperiu sêrbescŭ între Slavii de sudŭ.

Serbările s'au întrodusŭ alaltăerĭ séra în Krușevațŭ prin celebrarea unui serviciu funebru de către metropolitulŭ Mihailŭ alŭ Serbiei asistatŭ de o mulțime de preoțĭ, în biserica memorabilă a s-lui Lazarŭ. De pe ruinele cetățuei Țarului Lazarŭ, care a cădutŭ în bătălia dela 1389, fâlfâie stegurĭ negre.

Erĭ diminéța 21 de salve de tunŭ au anunțatŭ începutulŭ serbării și la 9 ore a fostŭ mare parastasŭ pentru cei căduțĭ pe Câmpulŭ merlei. Regele Alexandru, cu tótă curtea și cu regenții sêrbescĭ afară de Risticĭ, care e bolnavŭ, se află în Krușevațŭ, unde se va face totodată și ungerea și încoronarea copilandrului domnitorŭ.

Desfășurarea acestei pompe se pune adĭ de către foile amintite numai și numai în contulŭ agitațiunilorŭ rusescĭ, carĭ tindŭ la nimicirea influenței Austriei în Serbia și în Orientŭ și la unirea Slavilorŭ de sudŭ ai peninsulei balcanice sub egida Rusiei. „N. fr. Presse“ dice vorbindŭ de serbarea dela Kossovo:

„Reîntorcerea metropolitului Mihailŭ din Rusia cu banĭ rusescĭ și cu idei rusescĭ, reînstalarea lui grabnică, toastulŭ Țarului pentru prințulŭ Nichița alŭ Muntenegrului ca „singurulŭ amicŭ“ alŭ Rusiei, logodirea unei princese muntenegrene c'unŭ mare duce rusescŭ, candidatura prințului muntenegrênŭ pentru tronulŭ unei Serbie mărite cu Bosnia și Herțegovina, candidatură ce-o reclamă pe față lumea panslavistă, iritațiunea de care suntŭ cuprinșĭ Sêrbii din Ungaria, aplausele ce le întîmpină prințulŭ Muntenegrului în tóte cercurile slave, încordarea între Austria și Rusia din causa Serbiei, care s'a esprimatŭ în discursulŭ tronului în forma unei odmoniărĭ a Serbiei — tóte aceste facŭ ca festivitățile sêrbescĭ sĕ apară într'o lumină curiósă și provocătóre“.

Precum se vede în Viena se iau în seriosŭ aspirațiunile prințului Nichița alŭ Muntenegrului de-a deveni Țarulŭ Slavilorŭ dela sudŭ. Dér cum se unesce acésta cu faptulŭ că metropolitulŭ Mihailŭ, omulŭ Rusiei, vine se sêvêrșéscă actulŭ ungerei regelui Alexandru tocmai acuma cu ocasiunea marilorŭ serbărĭ?

Și asta-i politică ruséscă, dicŭ foile din vorbă. Rusia a rupt'o cu dinastia Obrenovicĭ și va sci ea se delăture pe Alexandru și după încoronare. Deocamdată ajunge decă se deșteptă entusiasmulŭ Sêrbilorŭ și idea de „unitate“ a lorŭ, decă serbările de față îi facŭ sĕ se gândéscă la recâștigarea provinciilorŭ pierdute și decă Serbia va lua asupră-șĭ misiunea, ce a refusat'o Bulgaria, de a crea unŭ imperiu mare sudslavicŭ, căcĭ mai târdiu va sci Rusia se o isprăvéscă cu regele minorenŭ și cu Risticĭ.

Așa se combinéză în unele cercurĭ din Viena, ér foile oficióse unguresci vestescŭ că delegații ungurĭ nu se vorŭ mulțumi numai cu declarările contelui Kalnoky, ci 'lŭ vorŭ întreba, decă nu va lua „mĕsurĭ de represiune“ față cu intrigele sêrbescĭ.

Ar fi în adevĕrŭ forte seriosŭ decă lucrurile arŭ ajunge până la luarea unorŭ astfelŭ de mĕsurĭ represive din partea monarchiei nóstre. Impregiurarea însĕ că se vorbesce de acéstă eventualitate și importanța ce se dă serbărilorŭ dela Kossovo denotă în deajunsŭ iritațiunea, ce domnesce în cercurile influente din Viena și Pesta din causa mișcării sêrbescĭ în peninsula balcanică.

Despre turburările din Novibazarŭ n'au sositŭ încă scirĭ positive. Contele Kalnoky însĕ a declaratŭ, că nu crede sĕ fiă urzite de Sêrbĭ. Atuncĭ de ce au arestatŭ Turcii pe toțĭ Sêrbii din capitala sangiacului?

Semnalulŭ celŭ mai învederatŭ, că în Serbia și Muntenegru se petrecŭ lucrurĭ seriose, este atitudinea Turciei. Trimisulŭ Porței în Belgradu a protestatŭ în contra aniversării bătăliei dela Kosovo și guvernulŭ turcescŭ a luatŭ mĕsurĭ severe spre a împiedeca orĭ-ce turburare în provinciile învecinate cu Serbia și Muntenegrulŭ, căcĭ în casulŭ unei acțiunĭ în peninsula balcanică sub scutulŭ Țarului rusescŭ, Turcia este mai întâiu de tóte amenințată cu pierderĭ.

DIN AFARĂ.

Serbia și România.

Din Belgradŭ se telegrafiază: O societate de capitaliștĭ germanĭ și austriacĭ, representată de inginerulŭ Hartl, a cerutŭ guvernului sêrbŭ concesiunea unui drumŭ de ferŭ în valea Timokului, dela Nișŭ la Dunăre până la Raduevatz în fața Gruiei (Mehedințĭ). D-lŭ Hartl se angagiază a întreprinde construcția în a sa rĕspundere, fără a cere nicĭ o garanție dela statulŭ sêrbŭ. Condițiunile propuse de d-lŭ Hartl suntŭ forte avantagióse pentru Serbia și vorŭ fi, forte probabilŭ, primite de guvernŭ.

Linia proiectată interesézá în celŭ mai mare gradŭ pe România, căreia ar deschide printr'o simplă legătură dela Craiova la Gruia și Raduevatz unŭ debușeu imediatŭ asupra Nișului-Salonicŭ și mai târdiu Nișŭ-Adriatica.

Decă acestŭ proiectŭ se va realisa, linia Craiova-Calafat, actualminte în studiu, România va trebui sĕ fie ușorŭ modificată, pentru a ajunge la Dunăre în suișulŭ Calafatului, în fața Raduevatzului, unde unŭ podŭ ar fi trebuinciosŭ.

Nu se cunoscŭ încă aci intențiunile guvernului românŭ în privința acestui proiectŭ.

Austro-Ungaria și serbarea dela Kossovo.

Din Constantinopolŭ se telegrafiază: *Rĕspunsulu Austriei* la circulara relativă la serbările dela Kossovo *e redigiatŭ cu o mare reservă.* Ea constată, că *unŭ spiritŭ cu desăvêrșire rusofilŭ domnesce actualminte în Serbia* și că evenimentele actuale au până acum unŭ caracterŭ interiorŭ care impune o atitudine expectantă. Nu se crede, că Serbia se va angaja în afară într'o politică de aventură, căcĭ decă ar isbucni turburărĭ înăuntru regatului, puterile vecine ar trebui sĕ ia mĕsurĭ pentru a localisa și a împiedeca propagarea lorŭ. Acéstă conclusiune e confirmată de opiniunea unui diplomatŭ, care dice că Austria, neputêndŭ lua mĕsurĭ pe față în contra întinderei influinței Rusiei în Serbia, a provocatŭ acestŭ sgomotŭ pentru ca Turcia și Bulgaria sĕ ia mĕsurĭ militare, pe care necesitatea de a menagia pe Rusia i-le interdicea Austriei. Acésta a isbutitŭ în Turcia, dér nu în Bulgaria.

Din delegațiunĭ.

In comisiunea bugetară a delegațiunei austriace, ministrulŭ de esterne *Kalnoky* a făcutŭ următórea descriere a situațiunii din afară:

S'a disŭ, că situațiunea politică generală *nu s'a schimbatŭ*, și decă adĭ se accentuéză érășĭ *nesiguranța continuă*, acésta s'a disŭ tocmai așa și în anulŭ trecutŭ, și totușĭ de rêndulŭ acesta li-s'a atribuitŭ acelorașĭ cuvinte unŭ efectŭ multŭ mai neliniștitorŭ. *Noi nu considerămŭ adĭ pacea ca periclitată, cu tóte că nu putemŭ tăinui, că situațiunea e șovăitóre și de aceea trebuc sĕ ne așteptămŭ, că se póte schimba póte că spre mai bine, dér póte că și spre mai rĕu.*

Evenimentele, de care în timpulŭ din urmă s'a vorbitŭ mai multŭ, suntŭ schimbările produse la *granița nóstră sud-ostică* din cause *interne.* Acestora li-s'a datŭ o însemnătate esagerată. Decă de esemplu luămŭ în considerare raporturile din *România*, aflămŭ lățită în opiniunea publică părerea, că acolo s'ar fi făcutŭ o schimbare politică în sensŭ *dușmănosŭ* nouĕ, fiindcă a fostŭ rĕsturnată o partidă și unŭ ministeriu ce au ținutŭ puterea dece anĭ și care au întreținutŭ cu noi raporturĭ amicale; și fiindcă noii ministri, cândŭ erau în oposițiune, aveau o atitudine pasionatŭ de dușmană față cu cei rĕsturnațĭ, de aceea s'a admisŭ, că ajungêndŭ la putere vorŭ fi dușmanĭ și Austro-Ungariei. Acéstă părere e necorectă. *Pe câtŭ de puținŭ are cineva dreptulŭ a înfățișa cabinetulŭ Brătianu ca rusofilŭ, totŭ așa de puținŭ se póte admite cabinetulŭ Catargiu ca rusofilŭ.* Românii suntŭ pĕtrunșĭ de unŭ simțĕmêntŭ patrioticŭ forte viu, care stăpânesce în prima liniă pe fiecare bărbatŭ de statŭ românŭ și-lŭ îndémnă a pune înainte de orĭ-ce interesele specialŭ române. Precum se scie, în acéstă privință n'amŭ avutŭ a esperimenta mai puține greutățĭ la cabinetele Brătianu și Rosetti-Carp, decâtŭ cum ar fi casulŭ la actualulŭ cabinetŭ, care — precum constatŭ — nu ni-a datŭ până acum nicĭ o pricină d'a ne plânge de dușmănii. Ar fi așadér prea pripitŭ, decă cineva ar vrea sĕ dică adĭ, că *schimbarea de ministeră în România însemnéză o schimbare către o politică dușmană nouĕ. Am deplină încredere, că Românii suntŭ prea mândri de naționalitatea lorŭ și de independența lorŭ nou dobênditã și eluptată, decâtŭ ca sĕ renunțe la ea așa ușorŭ și încă fără nicì unŭ motivŭ.*

Acelașŭ lucru l'așŭ pute dice despre *Serbia*, dér în altŭ modŭ. Aci ne ocupămŭ forte multŭ cu statele sudslave; dér că óre cunóscemŭ în adevĕrŭ cum se cuvine și particularitățile lorŭ deosebite, apare adeseorĭ forte'ndoiosŭ. Se judecă adeseorĭ după premisele făcute și ajungemŭ adeseorĭ la conclusiunĭ nenimerite. Sĕ li-se recunóscă acestorŭ tinere state unŭ órecare spațiu de jocŭ, în marginile căruia se potŭ mișca, îșĭ potŭ căuta echilibrulŭ și-'șĭ potŭ reafla eventualŭ ceea ce au perdutŭ. In Serbia prin abdicarea lui Milanŭ a dispărutŭ deodată autoritatea, ce a domnitŭ până atuncĭ, și a intervenitŭ o schimbare de partidă de susŭ până josŭ. E forte clarŭ decĭ, că în urma acésta s'au deslănțuitŭ în tótă țera pasiunile politice și de altŭ soiu, înăbușite, anĭ de dile. A voi sĕ conchidĭ de aci, că Sêrbii vorŭ rĕmâne în acéstă agitațiune și că *vorŭ nisui a realisa unele idei și visurĭ fantastice, ce se ivescŭ acum la suprafață, orĭ că vorŭ avé pentru acésta puterea, ar fi prea pripitŭ și nepotrivitŭ.* Noi trebue *sĕ ținemŭ strînsŭ și credinciosŭ, cu acea liniște a celui tare, care se cuvine unui statŭ mare, la principiulŭ de a nu ne amesteca în afacerile interne, sĕ stăruimŭ în atitudinea nóstră de până acum față cu țĕrile balcanice* și sĕ le arătămŭ acestorŭ popóre nu numai amiciția momentană, ci sĕ întémpinămŭ raporturile lorŭ cu pĕtrundere binevoitóre și cu considerațiune, câtŭ timpŭ nu suntemŭ convinșĭ despre intențiunea lorŭ dușmană. *Numai cândŭ cu tótă bunăvoința nóstră nu ni se vorŭ mai oferi garanțiele ce trebue sĕ le ceremŭ, vomŭ sci ce e de făcutŭ, pentru că sĕ apĕrămŭ și sĕ protegemŭ interesele nóstre, orĭ cum ar fi.*

. . . Serbia nu dispune în deajunsŭ de mijlóce de putere pentru scopurĭ agresive; vecinii ei nu suntŭ înclinațĭ a sprijini așa ceva, decĭ nu vĕdŭ cu ce ar vrea Serbia sĕ facă o politică nebunéscă de îndrăsneță. Dér decă s'ar încerca d'a se întocmi acolo o vatră de uneltirĭ subversive în contra nóstră, atuncĭ ar fi datoria nóstră sĕ ne apĕrămŭ contra lorŭ . . .

Ca esemplu câtŭ de multŭ se esagerézá însemnătatea celorŭ petrecute în Serbia și România pentru pacea europénă, mĕ provocŭ numai la aceea, că în anulŭ trecutŭ, când încă nu se schimbase ministerulŭ în România și în Serbia, nesiguranța în situațiunea politică europénă era aceeașĭ ca adĭ, și că, decă acum în Serbia și în România s'ar ivi érășĭ o schimbare în direcțiunea contrară, *acésta n'ar contribui la înlăturarea nesiguranței generale a situațiunii europene.* De aceea trebue căutatŭ altundeva adevĕratul motivŭ alŭ acestei nesiguranțe. Decă ar vré omulŭ sĕ cerceteze isvorulŭ acestui rĕu latentŭ, l'ar afla în aceea, că la unele popóre s'a nutritŭ o órecare nemulțămire cu starea de dreptŭ europénă și că în aceea zace pericululŭ, că gravamine închipuite li-se șoptescŭ popórelorŭ printr'o ațițare sistematică, că suntŭ ținute popórele într'o agitațiune pasionată continuă.

Nu e nicĭ o îndoielă, că intențiunile tuturorŭ monarchilorŭ

suntŭ pacînice, şi chiar şi despre guverne potŭ susţine acésta, fiind-că proporţiunile unui rĕsboiu suntŭ acum atâtŭ de colosale, încâtŭ nimenea nu vrea sĕ ia rĕspunderea pentru o ruperea păcii şi pentru urmările ei. Cumcă Austro-Ungaria n'are intenţiunĭ rĕsboinice, nicĭ pofte de espansiune nimenĭ nu o va contesta. Aş adĕr în nicĭ unŭ casŭ asupra Austro-Ungariei nu póte cădé rĕspunderea, décă pacea ar fi ameninţată. Ceea-ce putemŭ face pentru a o susţine, vomŭ face de sigurŭ în deplină unire cu aliaţii... în carĭ avemŭ deplină încredere.

Raportulŭ cu Germania e atâtŭ de intimŭ şi s'a întăritŭ în ceştĭ ḑece anĭ atâtŭ de multŭ, încâtŭ nu mai e nevoiă de asigurărĭ. De altmintrelea în curêndŭ se va oferi ocasiunea d'a întări din nou printr'o întâlnire a ambilorŭ monarchĭ legătura amiciţiei lorŭ.

Ce privesce raportulŭ nostru cu Italia, elŭ se inşiră deplinŭ la raportulŭ de alianţă cu Germania. Negreşitŭ, că între noi şi Italia lipsescŭ legăturile istorice de anĭ îndelungaţĭ, precum esistă ele cu Germania. Contrastele, care din timpul de mai nainte încă nu s'au uitatŭ în poporaţiune, se nutresc de o partidă duşmană, ca sĕ turbure raportulŭ cu noi. Cu tóte astea sunt convinsŭ, că cu timpulŭ îşĭ va perde şi acéstă aţiţare duşmană influinţa sa şi sunt sigurŭ, că în Italia avemŭ în tótă privinţa unŭ aliatŭ totŭ aşa ḑe sigurŭ, precum suntemŭ noi pentru Italia.

Politica nóstră în Orientŭ e aşa de corectă şi neegoistă, încâtŭ la representarea ei şi a stării de dreptŭ nu vom rĕmâné fără sprijinulŭ puterilorŭ de aceleaşĭ sentimente...

Adaugŭ, că şi afară de statele ce le-am amintitŭ specialŭ, nu esistă nicĭ unŭ statŭ, cu care n'amŭ sta în raporturĭ amicale, de totŭ normale, că prin urmare şi cu Rusia stămŭ în raporturĭ amicale.

Ministrulŭ Kalnoky a fostŭ interpelatŭ apoi asupra arestării juristutui Dwernicki din Lemberg de către autorităţile ruse dela frontieră în Granica, întâmplata la 17 Martie.

Ministrulŭ a promisŭ că va rĕspunde în altă şedinţă după-ce va cerceta actele.

La cererea unui delegatŭ, ca ministrulŭ sĕ dea lămurirĭ, décă consună deplinŭ atitudinea de până acum a regenţilorŭ sêrbĭ cu declaraţiunile lorŭ amicale făcute în discursulŭ tronului, ministrulŭ *Kalnoky* rĕspunse:

E în interesulŭ ţĕrii şi alŭ regenţilorŭ, ba suntŭ obligaţĭ sĕ ţină asigurările date până la maioratulŭ regelui.... Visulŭ unirii tuturorŭ Sêrbilorŭ e unŭ programŭ idealŭ, care s'a ivitŭ totdéuna la tóte partidele, chiar şi la cea progresistă. Nu trebue uitatŭ, că Serbia se află înaintea unei campanii electorale decisive şi că partida liberală de care Risticĭ s'a desfăcutŭ când a ajunsŭ regentŭ, a încercatŭ sĕ supraliciteze pe radicalĭ prin publicarea acelui programŭ de o mare Serbiă şi dealtmintrelea şi fantasticŭ.

La întrebarea unui delegatŭ, ce atitudine a luatŭ guvernulŭ sêrbescŭ faţă cu *proclamaţia duşmană Austriei,* ministrulŭ *Kalnoky* rĕspunse, că proclamaţia nicĭ n'a fostŭ împărţită, nicĭ întrodusă în ţĕrile nostre; ér guvernulŭ sêrbesc cum a aflatŭ, a confiscat'o şi urzitorilorŭ le-a făcutŭ procesŭ.

SCIRILE ḐILEI.

Instalarea P. S. S. Episcopului Caransebeşului *Nicolau Popea*, precum comunică unŭ circularŭ metropolitanŭ, se va face Duminecă în 2/14 Iulie.

***

Vicarŭ şi asesorŭ nou. Précuvioşia Sa Domnulŭ Archimandritŭ Dr. *Ilarionŭ Puşcariu* este instituitŭ prin I. P. S. Sa Archiepiscopulŭ şi Metropolitulŭ Mironŭ Romanulŭ de *vicariu archiepiscopescŭ*, şi Précuvioşia Sa Domnulŭ *Nicanorŭ Frateşiu* este instituitŭ provisorŭ de *asesorŭ referinte* la consistorulŭ archidiecesanŭ.

***

Regele, Regina şi Principele moştenitorŭ alŭ Romăniei au sositŭ la Viena, unde au statŭ douĕ ḑile. D-lŭ T. Văcărescu, ministru alŭ Romăniei la Viena, fusese la Budapesta spre întêmpinarea Maiestăţilorŭ Lorŭ. N'a fostŭ recepţiune oficială. Familia Văcărescu, personalulŭ legaţiunei române, consululŭ generalŭ al Romăniei şi numeroşĭ Romănĭ au aşteptatŭ pe Maiestăţile Lorŭ şi pe principele moştenitorŭ la gară în Viena, unde se dusese şi archiducele Albrecht. Regele, Regina şi archiducele s'au îmbrăţişatŭ de mai multe orĭ cu cordialitate. Din Viena au plecatŭ la Sigmaringen.

Inainte de plecare Regele, Regina şi Principele moştenitorŭ alŭ Romăniei s'au dusŭ în doliu, în cripta mănăstirii Capuţinilorŭ, unde au statŭ câtva timpŭ, făcêndŭ rugăciune în faţa coscigului archiducelui Rudolfŭ, pe care ministrulŭ Romăniei la Viena depusese, cu câte-va minute mai nainte, o coronă. In cursul dimineţei, Maiestăţile Lorŭ au primitŭ visita archiducilorŭ Albrecht, Wilhelm, Reiner şi a archiducesei Maria Reiner. Regele şi Regina au fostŭ primiţĭ la amedĭ de împĕratulŭ, care li-a înapoiatŭ la 1 visita, ce a ţinutŭ trei sferturĭ de oră. Puţinŭ înainte de plecarea trenului archiducele Albrecht şi archiducesa Maria Teresia au venitŭ la gară şi au luat concediulŭ dela Maiestăţile Lorŭ în chipulŭ celŭ mai cordialŭ.

***

Aniversarea luptei dela Trautenau (1866) s'a serbatŭ erĭ de către garnisóna de aci printr'unŭ serviciu divinŭ oficialŭ pe loculŭ de eserciţiu din faţa promenadei de josŭ.

***

Scirĭ militare. D-lŭ *Demetriu Bardosy*, sublocotenentŭ c. r. în reservă la regimentulŭ de infanteriă Archiducele Iosifŭ din Oradea mare, a depusŭ în ḑilele trecute în Timişóra esamenulŭ de oficerŭ activŭ obţinêndŭ calculŭ lăudabilŭ.

Ii adresămŭ felicitările nóstre!

***

Inteligenţa şi tinerimea româna din comitatulu M. Turda prin acésta este conchiemată a participa la o *adunare prealabilă*, pentru înfiinţarea unei *„Societăţi de agricultură română în comitatulŭ Mureşŭ-Turda.* Adunarea se va ţine în *18 Iuliu a. c.* în localitatea scólei române gr. cat. din loco la órele 10 a. m. Obiectele: 1. Desbatere asupra statutelorŭ. 2. Defigerea locului unde va avé sĕ fiă reşedinţa societăţii. 3. Alegerea noului comitetŭ pentru petrecerea de veră. 4. Propunerĭ.

Reghinulŭ-săsescŭ, la 20 Iuniu 1889. *Comitetulŭ tinerimei.*

***

Jandarmĭ în biserică. Din protopresbiteratulŭ vĕduvit al B. Comloşiului i-se scrie „Luminătorului“, că alegerea deputaţilorŭ sinodalĭ s'a efectuitŭ cu intrevenirea jandarmilorŭ; în Dumineca trecută s'ar fi efectuitŭ altă alegere în B. Comloşiu şi părintele Bogdanŭ „a adusŭ în biserică 16 jandarmĭ“. In ḑiua de Rosalii Pré S. Sa a sĕvêrşitŭ sânţirea bisericei în Cianadulŭ sêrb., ér în decursulŭ liturgiei „jandarmii cu puşca şi baioneta la umĕrŭ, cu capetele acoperite umblau prin biserică şi scoteau, când pe unii când pe alţii, din biserică afară“ etc. etc.

Ce va sĕ ḑică asta? întrébă „Luminătorulŭ“. Ce modă patriotică va mai fi fostŭ întrodusă în acele părţĭ? Doră nu va fi voindŭ cineva ca din adinsŭ şi cu prepusŭ sĕ aducă jandarmĭ — spre a provoca turburare în biserică? Incâtŭ noi cunóscemŭ datina şi blândeţa poporului nostru, cândŭ elŭ intră în biserică, la „slujbă“, apoi putemŭ afirma şi susţine, că aducerea jandarmilorŭ póte sĕ fiă numai o apucătură rĕutăciósă şi rafinată, dér nicĭ decâtŭ trebuinţă. Protestămŭ şi atragemŭ deosebita atenţiune a autorităţilorŭ superióre bisericescĭ asupra acestei afurisite pornirĭ, ca sĕ o stârpéscă, căcĭ e periculósă peste mĕsură. Autoritatea şi sânţenia bisericei, preotulŭ în ornatŭ, totdéuna a insuflatŭ poporului nostru cu multŭ mai mare respectŭ. decâtŭ baioneta! Nu vĕdŭ respectivii că prin faptulŭ lorŭ scopoşiescŭ a subordina pe ceea, cestei din urmă? De ce şi cu ce dreptŭ sĕ scótă jandarmii din biserică, în decursulŭ liturgiei, pe orĭ care creştinŭ? Asta n'are altŭ înţelesŭ, decâtŭ a batjocuri pe sĕrmanulŭ poporŭ românŭ şi a-lŭ scârbi chiar şi în biserică şi chiar la ḑile şi sĕrbătorĭ marĭ, căcĭ la alte confesiunĭ nu vedemŭ pe jandarmĭ în biserică. Va sĕ ḑică: numai Românulŭ este sĕlbaticŭ, brutalŭ, necultŭ, încâtŭ chiar şi în Biserică trebue încinsŭ în baionetă!

***

Postŭ de magistru postalŭ. E de ocupatŭ postalŭ în Crişanĭ comit. Hunedóra, care e împreunatŭ cu o léfă peste totŭ 252 fl., precum şi remuneraţiune pentru întreţinerea unei căruţe postale ce va circula de douĕ orĭ pe ḑi. Concurenţii au a-şĭ aşterne suplicele în decursŭ de trei sĕptĕmânĭ, depunêndŭ şi o cauţiune de 100 fl. Totŭ numita direcţiune face cunoscutŭ, că pe timpulŭ sesonului de băi dela Homrodŭ a deschisŭ oficiu postalŭ în Capolnaşulŭ românescŭ, care va sta în legătură cu Ciuc-Sereda şi Odorheiulŭ sĕcăescŭ.

***

Societatea de navigaţiune rusă pe Dunăre a primitŭ prin telegrafŭ scirea, că încercarea noului vaporŭ comandatŭ la Liverpol s'a făcutŭ cu mare succesŭ. Acestŭ vaporŭ pórtă numele de *„România“*. Vaporulŭ nou va sosi sĕptĕmâna acésta la Sulina.

***

Fundaţiune. Se scrie din Carlovitŭ: In faţa administratorului patriarchalŭ *Petrovics* şi a membrilorŭ consistorialĭ, fratele rĕposatului pătriarch *Angyelics* a depusŭ unŭ actŭ din partea acestuia, prin care se doneză 300,000 fl. cu scopulŭ de a se zidi în Carlovitŭ unŭ *gimnasiu* şi unŭ *seminarŭ* pentru teologĭ. Banii se vorŭ numĕra îndată ce zidirea va fi încuviinţată din partea locurilorŭ mai înalte.

***

Comoră. „Telegrafului românŭ“ din Bucurescĭ i-se scrie din Chişineu, că acolo ḑilele trecute, în apropiere de satulŭ Petricanĭ, nisce săpătorĭ de pămênt au datŭ peste o comoră. S'a desgropat din pămêntŭ unŭ cazanŭ cu capacŭ, plin cu ruble de argintŭ vechiu. Moneta din comoră aparţine timpului înainte de 1712. Suma totală a banilorŭ din cazanul desgropatŭ este de 21,796 ruble.

***

Cu douĕ capete. „Romănulŭ“ spune, că femeia Lincuţa Dan din Şinca nouă, Transilvania, a nĕscutŭ a spitalulŭ Maternitatea din Bucurescĭ o fetiţă cu douĕ capete, unulŭ este situatŭ ca de ordinarŭ, ér celalaltŭ mai micŭ este crescutŭ la drépta şi puţinŭ îndĕrĕtulŭ capului principalŭ, de care este lipitŭ. Femeia şi copila se află sănĕtóse până acuma.

***

69 congrese în Parisŭ. In luna *Iulie* se vorŭ ţine următórele congrese internaţionale: de agricultură dela 3—11, preşedinte alŭ comit. de organis. Méline; pentru studiarea cestiunilorŭ relative la alcoolismŭ dela 29—31, preşedinte Bergeron; alŭ bibliografiei sciinţelorŭ matematice dela 16—26, preş. Poincaré; alŭ brutăriei dela 28 Iunie până la 2 Iulie, preşed. Cornet; alŭ cercurilorŭ de lucrătorĭ dela 11—13, preş. . . . ; alŭ învĕţămêntului technicŭ comercialŭ şi industrialŭ dela 8—12, preşed. Gréard; alŭ intervenirii statului în contractulŭ lucrului (muncei) dela 1—4, preş. Donnat; alŭ intervenirii statului în preţulŭ hranei dela 5—10, preş. Fréderic Passy; alŭ participării la beneficii dela 16—19, preş. Charles Robert; alŭ proprietăţii artistice dela 25—31, preş, Meissonier.

***

„Musa română“, revistă musicală-literară, după o întrerupere de câteva lunĭ, va apăré érăşĭ cu începutulŭ lunei Augustŭ st. v. şi va costa până la finea lunei Decemvre 5 fl. v. a. séu 13 lei. Doritorii de a avé acéstă revistă au de a se adresa la redacţia revistei în *Blaşiu* (Balázsfalva) celŭ mai multŭ până la 20 Iuliu st. n. Revista „Musa Română“ va îmbrăca aceeaşĭ haină şi va păstra acelaşĭ caracterŭ ca şi în cursulŭ anului trecutŭ.

Esamene şcolare.

Ighiu, în 26 Iunie n. 1889.

Esamenulŭ elevilorŭ şi alŭ elevelorŭ dela şcola română gr. cat. din opidulŭ Ighiu s'a ţinutŭ în 30 Maiu st. v., adecă: a treia ḑi de Sf. Rosalii, care ḑi din acéstă incidentŭ a fostŭ una din sêrbătorile cele mai mărețe, atâtŭ pentru poporulŭ românŭ din locŭ de ambe conconfesiunile, câtŭ şi pentru unii din comunele învecinate, carĭ s'au întrunitŭ aicĭ în unŭ numĕrŭ fórte considerabilŭ sĕ asiste la acéstŭ esamenŭ, şi sĕ secere şi sĕ adune cu îmbelşugare fructele eşite din sĕmênţa sĕmĕnată de diligentulŭ învĕţătorŭ Ioanŭ Domşa.

Peste 80 pruncĭ de ambe confesiunile din loc şi jurŭ avŭ sĕ întrunéscă în decursulŭ anului şcolasticŭ spiratŭ tactica şi diliginţa de ferŭ a acestui învĕţătorŭ, fără sĕ fi fostŭ de lipsă sĕ recurgă la aceea silă a ldgei, ca se-i pótă aduna, pe cum, durere, acesta se întêmplă în multe locurĭ.

In acéstă ḑi de mare sĕrbătóre, sala decorată fórte frumosŭ şi destulŭ de spaţiósă, abia cu îmbuldélă încăpea publiculŭ adunatŭ din tóte comunele până de pe la Tibru, Mogoşiu, Intregalde şi Rĕmeţŭ, carĭ lăcrămau de bucuriă auḑindŭ rĕspunsurile precise şi pe întrecute ale băieţilorŭ din tóte obiectele, ceea ce a ţinutŭ neîntreruptŭ dela 1—7 césurĭ sera.

Multŭ s'a încântatŭ publiculŭ la esaminarea din limba maternă (română) mai cu sémă prin dialogurile de o instrucţiune fórte edificatóre pentru poporŭ, precum şi declamările: „Movila lui Burcelŭ“, „Peneşŭ curcanulŭ“ şi altele asemenea.

Acestea fiindŭ aşa, d-le Redactorŭ! mĭ-am ţinutŭ de o datorinţă naţională patriotică de a mĕ informa câtŭ de puţinŭ de istoriculŭ şi condiţiunile de susţinere ale acestei şcóle poporale şi ale învĕţătorului ei. Am aflatŭ adecă, că poporulŭ românŭ din Ighiu, şi cea locuitorĭ ai unui opidŭ, dér mai cu sémă condusŭ bine de cei competenţĭ, s'a interesatŭ totdéuna şi a fostŭ zelosŭ întru crescerea pruncilorŭ, pentru care se şi bucură acum de unŭ numĕrŭ destulŭ de considerabilŭ de ómenĭ cu carte, dér mai cu sémă de măestri tinerĭ.

Edificiulŭ fórte corĕspunḑĕtorŭ de şcólă însĕ l'au terminatŭ numai de prin 1879, şi în acéstŭ intervalŭ, destulŭ de scurtŭ, faţă cu puterile materiale fórte modeste ale acestui poporŭ, graţiă conducerei pré înţelepte a superiorităţii şcolastice gr. cat., s'a putută ridica vada acestei şcóle la nivelulŭ ce mie astăḑĭ mĭ-a causatŭ multă bucuriă. Ba nu numai atâta, ci voiu cuteza cu astă ocasiune, din încrederea senatului şcolasticŭ gr. cat. competentŭ, a aduce cea mai fierbinte mulţămită publică Escelenţei Sale Prea Sânţitului Metropolitŭ Dr. Ioanŭ Vancea, şi Prea Venerabilului Consistoriu Metropolitanŭ din Blaşiu, carĭ (acum de doi anĭ) au înḑestratŭ din tinerulŭ fondŭ şcolasticŭ archidiecesanŭ

în totŭ anulŭ cu ajutorulŭ de 50 fl. v. a. pe învĕţătorulŭ dela acestă şcólă câtŭ timpŭ va pute arăta astfelŭ de progresŭ, despre care acum sunt şi eu unŭ martorŭ modestŭ.

Una însĕ ar mai fi de doritŭ pentru asigurarea subsistenţei învĕţătorului şi acesta după părerea mea modestă ar fi ca sĕ se facă şi din partea gr. or. ceva mai multŭ şi adecă: după ce în şcóla numită, prin buna chibzuială şi prudenţă a senatului şcolasticŭ numitŭ, şi a preotului gr. cat. ca preşedinte, luându-se în sémă starea precară a multorŭ părinţĭ de prunci gr. or., s'au primitŭ şi pruncii acestora în şcólă fără nicĭ o deschilinire de didactru şi alte poverĭ (nicĭ nu se cade a se face deschilinire între Românĭ. R. G.), şi încă şi de prin comunele învecinate, totŭ gr. or., ceea ce respectivei superiorităţĭ şcolare îi servesce spre mare onóre, sĕ se aplacideze unŭ óre-care ajutorŭ mai sigurŭ la salarulŭ învĕţătorului şi din partea gr. or., după ce se scie, că averea acestei biserici, fiă disŭ spre lauda respectivilorŭ, este în o stare cu multŭ mai bună şi mai cu dare de mână, decâtŭ acelei gr. cat., a cărei fondŭ a scădutŭ prin adjustarea şcólei şi susţinerea învĕţătorului. Căcĭ sciutŭ este, că cu puterĭ unite mai multŭ, respective mai sigurŭ se póte face. Am disŭ!

Unŭ participantŭ.

Deşiu, în 25 Iunie 1889.

Şcola română poporală gr. cat. din Deşiu s'a edificatŭ în anulŭ 1886, după ce în 10 Noemvre 1885 arsă şcóla cea veche, după cum s'a arătatŭ acesta în nr. 27 din 1885 alŭ „Gazetei Trans."

La edificarea acestei şcóle s'au primitŭ ajutóre şi colecte dela fraţii Românĭ din depărtare 410 fl., esoperaţĭ prin stăruinţa d-lui Petru Mureşianŭ Şireganul, care totdeuna s'a interesatŭ de progresulŭ în cultură a conaţionalilorŭ sĕi, — despre ce la inaugurarea aceleia în 31 Octomvre 1885 conducĕtorulŭ solemnităţii nu a făcutŭ nicĭ o amintire. (A se vede altcum n-rii 129 şi 250 din 1886 ai „Gaz. Trans.")

Acéstă şcólă funcţioneză de atuncĭ în tótă regula, avêndŭ în 1886 7 de învĕţătorŭ pe tînĕrulŭ bine preparatŭ, cu testimoniu eminentŭ dela preparandia din Gherla, Androne Petri, de nascere din Hordou, care s'a silitŭ din tóte puterile sale de a corĕspunde chiămărei sale grele, dér care nu a fostŭ părtinitŭ cum se cuvine în nisuinţele sale prin acela, care după oficiulŭ sĕu a avutŭ datorinţa de a'lŭ scuti, instrua şi conduce părintesce, ba purtându-se acela faţă de elŭ chiar vrăşmăşesce, ceea ce s'a vĕdutŭ cu mai multe ocasiunĭ, nu a pututŭ produce unŭ esamenŭ satisfăcĕtorŭ, căcĭ tóte întrebările preşedintelui aceluia erau îndreptate în contra învĕţătorului, care astfelŭ disgustatŭ, deşi cu părere de rĕu, a părăsitŭ Deşiulŭ. Omenii pricepĕtorĭ ai învĕţământului nostru poporalŭ au regretatŭ acesta.

Observŭ, că d-lŭ Petri, amĕsuratŭ cualificaţiunei sale, fu staţionatŭ, ca învĕtorŭ primarŭ în Neposŭ.

Din Septemvre 1887 d-lŭ protopopŭ, cu consensulŭ senatului şcolarŭ, a pusŭ de învĕţătorŭ pe d-lŭ Laurenţiu Micheşŭ, care în 16 l. c. a datŭ esamenulŭ cu pruncii cu unŭ resultatŭ îmbucurătorŭ. Rĕspunsurile respicate şi precise au doveditŭ strădania şi abilitatea d-lui învĕţătorŭ. Sala şcólei era înfrumseţată cu ramurĭ de stejarŭ şi florĭ, plină de publicŭ: părinţii elevilorŭ şi inteligenţa română. Dintre 74 obligaţĭ la şcólă, au cercetatŭ şcola 38 copii.

S'a esaminatŭ din religiune, istoria biblică, limba română, cetire din abecedarului d-lui Petri desp. I şi II, şi abecedarulŭ învĕţătorilorŭ asociaţĭ. Cetire din legendarulŭ d-lui Petri. Gramatica română, computulŭ mentalŭ şi cele patru operaţiunĭ pe tablă. După o pausă de 5 minute a urmatŭ esaminarea din Istoriă. Din Geografiă, Fisică ş. a. nu s'a esaminatŭ pentru scurţimea timpului. Au urmatŭ declamările: „Ostaşilorŭ Românĭ" de Alexandri, „Românulŭ", „Unŭ marşŭ," „Nu desperaţĭ la lucru" etc., de I. Vulcanŭ. „Hora resbelului" şi „Dorulŭ Româncei," de A. Mureşianu. Urmà apoi cântarea mai multorŭ poesii frumóse românescĭ, carĭ s'au esecutatŭ cu preciziune, curagiu şi entusiasmŭ, încâtŭ din ochii multora rourau lacremĭ de bucuriă, ér zelosulŭ domnŭ Petru Mureşianu Sireganulŭ a colectatŭ dela d-nii: Gabrielŭ Manu 50 cr., Dr. T. Mihali 1 fl., Icanŭ Sichişanu 35 cr., Petru Mureşianu Ş. 25 cr., Têrnăveanu 20 cr., A. Bogdanŭ 20 cr., P. Huza 20 cr., d-na Catalina Gavriluţŭ 30 cr., d-na Andrea Martoneasa 50 cr., Ianŭ Sêrbu 10 cr., Iosifŭ Mogojeanu 20 cr., Cilea Câmpeanŭ 15 cr. Teodorŭ Colceriu 20 cr. — Suma 4 fl. 35 cr., carĭ la momentŭ s'au distribuitŭ ca premii între pruncii şcolarĭ, ceea ce a produsŭ asemenea o bucuriă generală între elevĭ şi părinţii acelora.

Cu o cuvêntare din partea d-lui protopopŭ Welle, ca preşedinte, în care cu dreptŭ cuvêntŭ dă espresiune de laudă d-lui învĕţătorŭ, — s'a terminatŭ acestŭ esamenŭ, bunŭ în resultatele sale, după care elevii au cântatŭ „La mulţi anĭ".

După aceea s'a arangiatŭ petrecerea pentru scolarĭ, care a duratŭ până la apusulŭ sórelui şi de acolea încolo urma petrecerea cu jocŭ pentru tinerimea adultă.

La încheiarea acestui raportŭ voiu acentua şi aceea, că decă d-lŭ învĕţătorŭ pe lângă tóte că câtva timpŭ a absentatŭ dela scólă din causa unui morbŭ, ér mai multŭ timpŭ scóla a fostŭ închisă din causa difteritei între prunci, a sciutŭ totuşĭ sĕ-şĭ împlinéscă datorinţa sa, credŭ, că şi representanţa bisericéscă ar fi datóre sĕ se îngrijéscă fără amânare de încassarea şi escontentarea salarului învĕţătorescŭ, căcĭ din bietele 200 fl. 127 fl. suntŭ încă nesolviţĭ. Ba este de doritŭ, precum am amintitŭ şi cu alte ocasiunĭ — ca salarulŭ învĕţătorescŭ sĕ se ridice la 300 fl., căcĭ vrednicŭ este lucrătorulŭ bunŭ de plata sa, mai alesŭ pentru-că altŭ-cum şi acestŭ învĕţătorŭ bunŭ îşĭ va căuta îmbunĕtăţirea esistenţei sale în alte părţĭ, precum amŭ păţitŭ şi cu ceilalţĭ colegĭ antecesorĭ ai sĕi, şi apoi se scie, că învĕţământulŭ poporalŭ stagneză şi din causa deselorŭ schimbărĭ a învĕţătorilorŭ.

Mai este de doritŭ, ca lângă scóla acésta frumósă sĕ se facă şi ceva începutŭ cu privire la pomăritŭ, ar fi sĕ se tae şi îngrădéscă din fundulŭ parochialŭ internŭ lângă şcólă o parte de grădină, în care sĕ se formeze o şcólă de pomăritŭ, unde copiiĭ sĕ se înveţe a altui şi nobilita pomĭ de soiu bunŭ.

Unŭ senatorŭ scolarŭ.

Esamenele publice

la institutulŭ „Andreianŭ" pedagogicŭ - teologicŭ greco-rĕsăritenŭ în Sibiiu cu finitulŭ anului 1888/9 se vorŭ ţine înainte de amêdĭ, începutulŭ la 8 óre, după amêdĭ începutulŭ la 3 ore:

Lunĭ, 19 Iuniu: Enciclopedia cl. I, prof. Dr. I. Crişianŭ. Isagogia cl. I, prof. I. Ghibu. Limba română ped. a. II şi III, prof. Dr. D. P Barcianu. Morala cl. a. II, prof. I. Hania. Istoria patriei ped. a. III, prof. I. Ghibu. Geografia ped. a. III, profesorŭ Dr. D. P. Barcianu.

Marţĭ, 20 Iuniu. Dreptulŭ canonicŭ cl. III, prof. I Popescu. Limba maghiară ped. a. I, II şi III, prof. Dr I. Crişianŭ. Istoria bisericéscă cl. a. I şi II, prof. Dr. I. Crişianŭ. Istoria universală ped. a. I, II, prof. I. Ghibu.

Mercurĭ, 21 Iuniu. Pastorala şi Liturgica cl. a. III, prof. I. Hania. Pomăritulŭ cl. a. II, şi ped. a. II, prof. D. Comşa. Logica şi Psihologia, cl. a. I, ped. a. III, prof. I. Popescu. Istoria naturală ped. a. I şi II, prof. Dr. D. P. Barcianu.

Joi, 22 Iuniu. Dogmatica şi Polemica cl. anulŭ II, prof. I. Popescu. Catechetica cl. a. III, prof. I. Hania. Legumăritulŭ cl. şi p. a. I, prof. D. Comşa, Plantologia cl. şi ped. a. III, profes. D. Comşa. Istoria bisericéscă ped. I, prof. Dr. I. Crişianŭ. Limba română ped. a. I, prof. Dr. D. P. Barcianu.

Vinerĭ, 23 Iuniu. Pedagogia generală cl. şi ped. a, III, prof. I. Popescu. Geografia ped. a. I şi II prof. Dr. D. P. Barcianu. Esegesa şi Ermeneutica cl. a. I, prof. I. Ghibu. Omiletica cl. a. III, prof. I. Ghibu. Comptabilitatea cl. şi ped. a. III, prof. D. Comşa.

Lunĭ, 26 Iunie. Literatura română cl. a. II. prof. Dr. D. P. Barcianu. Religiunea ped. a. II şi III, prof. I. Ghibu. Didactica şi Metodica cl. a. II şi ped a. II, prof. Dr. I. Crişianŭ. Computulŭ ped. a. I şi II prof. D. Comşa.

Marţĭ, 27 Iunie. Cantulŭ bisericescŭ şi tipiculŭ. toţĭ elevii, prof. D. Cunţanŭ. Musica vocală şi instrumentală, toţĭ elevii, prof. G. Dima.

Mercurĭ, 28 Iunie. Fisica ped. a. III, prof. D. Comşa şi Gimnastica ped. III, prof. Dr. I. Crişianŭ. — Conferinţa profesorală.

Joi, 29 Iunie. După serviciulŭ divinŭ în biserică încheiarea solemnă a anului şcolasticŭ în sala seminarială şi publicarea clasificaţiunilorŭ.

Vinerĭ, 30 Iunie. Estradarea absolutoriilorŭ.

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS"

(Serviciulŭ biuroului de coresp. din Pesta)

Viena, 28 Iunie. *Delegaţiunea ungară, comisiunea pentru externe.*—Contele *Kalnoky* rĕspundêndŭ la întrebările ce i s'au adresatŭ cu privire la politica esterióră dise, că decă în adevĕrŭ suntŭ turburărĭ în Novibazar, aceste nu suntŭ provocate de Sêrbĭ. In privinţa celorlalte cestiunĭ declaraţiunile contelui Kalnoky au fostŭ identice cu cele ce le-a făcutŭ în delegaţia austriacă.

Belgradŭ, 28 Iunie. *Ambasadorulŭ Turciei a protestatŭ în numele guvernului turcescŭ în contra serbărilorŭ dela Kossovo.*

Berlinŭ, 28 Iunie. *Căile ferate prussiane* au fostŭ avisate de a *ţine în deposite cărbunii trebuincioşĭ* pentru comunicaţia drumurilorŭ de ferŭ pentru timpŭ de trei lunĭ.

DIVERSE.

Semnulŭ morţii. Ca sĕ se cunóscă decă nu s'a stinsŭ vieţa vr'unui omŭ, orĭ câtŭ ar părea elŭ că este mortŭ, celŭ mai practicŭ mijlocŭ este următorulŭ: Infăşuraţĭ o aţă strînsŭ împrejurulŭ unui degetŭ. Decă sângele circulă orĭcâtŭ de slabŭ, degetulŭ la marginea lui pe din afară de legătură este imposibil sĕ nu se umfle după câteva minute şi sĕ nu deviă roşu sĕu vênătŭ; pe când decă va fi mortŭ nu va da nicĭ unŭ semnŭ ca acesta.

Unŭ bunŭ siropŭ de fragĭ (sĕu de smeură) se póte face în modulŭ următorŭ: Se topescŭ pe focŭ 300 grame zaharŭ pisatŭ în 100 grame apă; se adaugă 150 gr. de fragĭ de pĕdure. După ce se dă în câteva unde, se tórnă îndată în o străcurătóre curată de pândă.

Donaţiunea din Rusia a baronului Hirsch. Diarulŭ „Egyenloseg" scrie, că guvernulŭ rusescŭ n'a primitŭ condiţiunile, carĭ le pusese baronulŭ Hirsch, când a donatŭ cele 50 de milióne pentru ovreii din Rusia. In urma acésta baronulŭ şĭ-a retrasŭ donaţiunea.

Non capisco. Cetitorii noştri îşĭ aducŭ aminte, că regele Umberto, când a fostŭ la Berlinŭ, a fostŭ salutatŭ de o actriţă dela teatrulŭ regescŭ, d-na Hochburger, cu o poesiă în limba italiană. Regele, încântatŭ de pronunţarea frumósă, se adresà cătra declamatóră italienesce. Acésta rĕspunse: *non capisco*, adecă: nu înţelegŭ. Dilele acestea, intendentulŭ teatrului regescŭ din Berlinŭ, contele Hochberg, predete artistei o brăţară de aurŭ cu optŭ briliante şi şépte safirĭ, care o trimisese regele prin ambasada italiană cu dorinţa espresă ca artista sĕ o pórte totdéuna spre aducere aminte. Artista primì darulŭ cu mulţumită, rĕspundêndŭ de astădată: *capisco* (asta o mai înţelegŭ).

De-ale telefonului. In Londra se va ţine între 11 şi 13 Iulie unŭ congresŭ internaţionalŭ de telefonişti împreunatŭ cu o esposiţiă de telefóne. In Berlinŭ s'a deschisŭ la 27 Maiu a. c. a dece-miia staţiune telefonică, în New-York suntŭ 7000, în Parisŭ 5,500, în Londra 4500, în Viena aprópe la 2000. Sîrmele telefonice din Berlinŭ au o lungime de 17.804 kilometri, ér numĕrulŭ conversărilorŭ dilnice este de 196.691, sĕu adresărĭ şi rĕspunsurĭ laolaltă 400,000. In tótă Germania suntŭ 33.000 staţiunĭ telefonice, în Austro-Ungaria 5000, în Francia 10,000, în Britania 20,000, în Italia aprópe la 10.000, în Svedia şi Norvegia 17.000, în Rusia 7,600.

Unŭ atentatŭ. Dilele acestea s'a făcutŭ unŭ atentatŭ dintre cele mai îndrăsneţe asupra familiei consulului austriacŭ dela Adrianopolŭ. Consululŭ se plimba afară din oraşŭ cu nevasta şi unŭ servitorŭ alŭ sĕu. D'odată se pomeni că dau năvală asupra lorŭ nisce soldaţĭ, 8 la numĕrŭ, turcĭ, înarmaţĭ şi încunjurându-i, răpiră pe soţia consulului. Servitorulŭ consulului scóse însĕ iataganulŭ şi voi sĕ scape pe stăpâna sa. Consululŭ însĕ vĕdêndŭ că ar fi zadarnicŭ a se vĕrsa sânge, o luà cu buna şi înduplecà pe soldaţĭ sĕ-i dea nevasta, dându-le în schimbŭ totĭ banii ce-i avea la dênsulŭ; soldaţii nicĭ nu voiau alt-ceva. Consululŭ făcu plângere la ambasadorulŭ dela Constantinopolŭ, baronulŭ Calice, cerêndŭ ca acesta sĕ céră satisfacţiă la Pórtă. Ceea ce este mai nostimŭ în tóte acestea, e că guvernulŭ otomanŭ voindŭ sĕ scape pe soldaţii turcĭ, a disŭ, că aceştia nu puteau sĕ facă altfelŭ, decâtŭ sĕ jăfuiască, căcĭ nu-şĭ luaseră solda de şese lunĭ de dile. Bine este îngrijită şi armata turcéscă!

Unŭ agitatorŭ. In timpulŭ ocupaţiei de cătră armata austriacă a Bosniei şi Erţegovinei se audia fórte multŭ vorbindu-se de Sergie Sarapov, unulŭ dintre cei mai periculoşĭ agitatorĭ contra Austriei. Elŭ a fostŭ prinsŭ atuncĭ şi internatŭ în oraşele maghiare Iászberény şi Kecskemét unde a prinsŭ atâta „simpatiă" de Maghiarĭ, încâtŭ s'a pusŭ şi li-a învĕţatŭ limba, a tradusŭ mai multe piese literare ungurescĭ şi rusescĭ, cu unŭ cuvêntŭ s'a făcutŭ unŭ adevĕratŭ maghiaro-filŭ. După congresulŭ dela Berlinŭ, elŭ şĭ-a căpătatŭ libertatea şi plecând atuncĭ din Ungaria, nu s'a mai auditŭ de numele lui decâtŭ acum, cu ocasia turburărilorŭ din Serbia. Făcêndu-se dilele aceste cercetare, că cine este autorulŭ proclamaţiei anti-austriace la Belgradŭ, s'a aflatŭ că e Sergie Serapov, redactorŭ alŭ diarului „Ruskoje Djelo". Se dice că el ar avea mandat în acéstă privinţă chiŭr dela Ţarulu, precum totŭ din Rusia ar fi primitŭ şi mulţĭ banĭ pentru a agita pe Sêrbĭ contra Austro-Ungariei. Se potŭ bucura Ungurii de simpatia „maghiarofilului"

Cursulŭ pieţei Braşovŭ

din 28 Iunie st. n. 1889.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.43	Vend.	9.45
Argintu românescŭ -	„	9.40	„	9.44
Napoleon-d'orĭ - - -	„	9.41	„	9.45
Lire turcescĭ - - -	„	10.65	„	10.70
Imperialĭ - - - -	„	9.65	„	9.70
Galbinĭ	„	5.58	„	5.62
Scris. fonc. „Albina" 6%	„	102.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	98.59	„	99.—
Ruble rusescĭ - - -	„	122.—	„	123.—
Discontulŭ - - - -	6½—8% pe anŭ.			

Cursulŭ la bursa de Viena

din 27 Iunie st. n. 1889.

Renta de aurŭ 4% - - - - - - -	100.10
Renta de hârtiă 5% - - - - - - -	94.15
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare -	143.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune) - -	99.90
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune) - -	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune) - -	112.—
Bonurĭ rurale ungare - - - - - -	104.90
Bonurĭ cu clasa de sortare - - - - -	104.90
Bonurĭ rurale Banatŭ-Timişŭ - - -	104.90
Bonurĭ cu cl. de sortare - - - - -	104.90
Bonurĭ rurale transilvane - - - - -	104.90
Bonurĭ croato-slavone - - - - - -	105.—
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ - - - - - - - -	99.50
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	138.50
Losurile pentru regularea Tisei şi Seghedinului - -	126.—
Renta de hârtiă austriacă - - - - -	82.20
Renta de argintŭ austriacă - - - - -	83.10
Renta de aurŭ austriacă - - - - - -	108.75
Losurĭ din 1860 - - - - - - - - -	140.—
Acţiunile băncei austro-ungare - -	905.—
Acţiunile băncei de creditŭ ungar. -	310.50
Acţiunile băncei de creditŭ austr. -	299.25
Galbenĭ împĕrătescĭ - - - - - - - -	5.67
Napoleon-d'orĭ - - - - - - - - - -	9.45½
Mărcĭ 100 împ. germane - - - - -	58.27½
Londra 10 Livressterlinge - - - -	119.25

☛ *Apropiându-se timpulŭ pentru reînoirea abonamentului pe alŭ III-lea cuartalŭ, resp. alŭ II-lea semestru, rugămŭ pe D-nii abonaţĭ ai foiei nóstre, ca sĕ binevoéscă a trimite taxa de prenumeraţiune de cu vreme, spre a pute încungiura întreruperea în espedarea foii, de-órece pe creditŭ foaia nu se trimite.*

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei".

Editorŭ şi Redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureşianu.

Avisŭ d-lorŭ abonațĭ!

Rugăm pe d-nii abonațĭ ca la reînoirea prenumerațiunei se binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ și numerii dĕ pe fâșia sub care au primitŭ diarulŭ nostru până acuma.

Domnii, ce se aboneză din nou, sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ și sĕ arate și posta ultimă.

Totodată facemŭ cunoscutŭ tuturorŭ D-lorŭ abonațĭ, că mai avemŭ din anii trecuțĭ numerĭ pentru complectarea colecțiunilorŭ „Gazetei“, precum și câteva întregĭ colecțiunĭ, pentru carĭ se potŭ adresa la subsemnata Administrațiune în casŭ de trebuință.

Administraț. „Gaz. Trans“.

No. 46.

Publicațiune de licitațiune minuendă.

Se aduce la publică cunoscință cum că în comuna **Romulĭ** clădirea scólei conf. gr. cat. de nou edificânde se va da în licitațiune în **10 Iuliu 1889.**

Prețulŭ strigărei este de **1200 fl. v. a.** pe lângă care confesiunea se obligă a mai da și **400 bârne de bradŭ** și împletitura de lipsă la tóte chiliele școlei.

Intreprindĕtorulŭ este datorŭ a depune **vadiu de 10%** înainte de începerea licitațiunei și totodată a lucra edificiulŭ școlei după planulŭ aprobatŭ de veneratulŭ consistoriu scolasticŭ diecesanŭ.

Condițiunile de licitațiune mai în detailŭ se potŭ vedé orĭ și când la președintele senatului scolasticŭ conf. gr. cath. din Romulĭ.

Din ședința senatului scolasticŭ conf. gr. cath. ținută la 16 Iuniu 1889.

Paulŭ Chita,
președintele senat. scol.

107 1

Sosirea și plecarea trenurilorŭ și postelorŭ în Brașovŭ.

I. Plecarea trenurilorŭ:

1. Dela Brașovŭ la Pesta

Trenulŭ de persóne Nr. 307: 4 óre 54 de minute séra.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 315: 2 óre 32 minute după amédĭ.

2. Dela Brașovŭ la Bucuresci:

Trenulŭ de persóne Nr. 318: 1 óră 55 minute după amédĭ.

A. Plecarea postelorŭ.

a) Dela Brașovŭ la *Reșnovŭ-Zernescĭ-Branŭ*: 12 óre 30 m. după amédĭ.
b) „ „ „ *Zizinŭ*: 4 óre după amédĭ.
c) „ „ în *Sĕcuime* [S Georgĭ]: 1 óră 30 minute nóptea.
d) „ „ la *Făgărașŭ*: 4 óre diminéța.
e) „ „ la *Săcele*: 4 óre diminéța.

B. Sosirea postelorŭ:

a) Dela *Reșnovŭ-Zernescĭ-Branŭ* la Brașovŭ: 10 óre înainte de amédĭ
b) „ *Zizinŭ* la Brașovŭ: 9 óre a. m.
c) Din *Sĕcuime* la Brașovŭ: 6 óre séra.
d) „ *Făgărașŭ* la Brașovŭ: 2 óre diminéța.

Mersulŭ trenurilorŭ

pe liniele orientale ale căii ferate de statŭ r. u. valabilŭ din 1 Iunie 1889.

Budapesta—Predealŭ

	Tren de persóne	Trenu accelerată	Trenu omnibus	Trenu mixt
Viena	11.—	8.—		
Budapesta	8.31	2.—	3.10	6.10
Szolnok	11.20	4.05	7.22	9.28
P. Ladány	2.22	5.46	5.52	11.38
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
		7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze			9.27	2.19
Fugyi-Vásárheli			9.44	2.32
Mezo-Telegd		7.41	10.21	2.55
Rév		8.16	11.38	3.38
Bratca			12.16	4.01
Bucia			12.54	4.23
Ciucia		9.05	1.57	4.49
Huiedin		9.35	3.11	5.31
Stana			3.40	5.40
Aghiriș			4.15	6.12
Ghirbeu			4.36	6.24
Nădeșel			4.58	6.38
Clușiu		10.35	5.26	6.56
	11.02			7.15
Apahida	11.23			7.48
Ghiriș	12.44			9.13
Cucerdea	1.27			10.04
Uióra	1.34			10.12
Vințulŭ de susŭ	1.42			10.19
Aiud	2.07			10.45
Teiușŭ	2.26			11.34
Crăciunelŭ	3.11			12.11
Blașiu	3.24			12.29
Micăsasa	3.54			1.10
Copșa mică	4.09			1.30
Mediașŭ	4.39			2.14
Elisabetopole	5.11			2.54
Sighișóra	5.45			3.35
Hașfalĕu	6.12			4.07
Homorodŭ	7.32			5.54
Agostonfalva	8.17			6.39
Apatia	8.37			7.13
Feldióra	9.06			7.45
Brașovŭ	9.45			8.32
	1.55	5.32		
Timișŭ	2.53	6.15		
Predealŭ	3.28	6.47		
Bucurescĭ	9.35	11.50		

Predealŭ—Budapesta

	Tren de persóne	Trenu accelerată	Trenu mixt	Trenu omnibus
Bucurescĭ			7.30	*)
Predealŭ		4.40	1.14	5.03
Timișu		9.12	1.45	6.22
Brașovŭ	—.—	9.41	2.32	7.23
	4.54	10.17	7.07	
Feldióra	5.37		7.44	
Apața	6.15		8.09	
Agostonfalva	6.43		8.29	
Homorodŭ	7.31		9.07	
Hașfalĕu	9.09		10.34	
Sighișora	9.33		10.46	
Elisabetopole	10.02		11.09	
Mediașŭ	11.04		11.35	
Copșa mică	11.24		12.19	
	11.39		11.59	
Micăsasa	11.57		12.15	
Blașiu	12.30		12.43	
Crăciunelŭ	12.45		12.55	
Teiușŭ	1.13		1.07	
Aiudŭ	2.18		2.11	
Vințulŭ de susŭ	2.48		2.33	
Uióra	2.56		2.40	
Cucerdea	3.14		2.46	
Ghirișŭ	4.01		3.27	
Apahida	5.28		4.47	
Clușiu	5.56		5.08	
	6.45	5.32		8.—
Nădășelŭ	7.06			8.36
Gîrbău	7.22			9.02
Aghireșŭ	7.37	6.11		9.32
Stana	8.03			10.11
B. Huiedin	8.24	6.43		10.51
Ciucia	9.04	7.12		12.16
Bucia	9.20			12.50
Bratca	9.37			1.19
Rév	9.55	7.51		2.—
Mezo-Telegd	10.20	8.17		3.04
Fugyi-Vásárheli	10.47			3.36
Varad-Velencze	10.57			3.52
Oradea-mare	11.04	8.42		4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.19	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.31	11.51	3.29	11.51
Budapesta	6.30	1.55	7.45	9.55
Viena	1.40	7.15	6.05	

*) Comunică numai în fiecare Vinerĭ.

B.-Pesta-Aradŭ-Teiuș

	Trenu omnibus	Trenu de pers.	Trenu de pers.
Viena		11.—	3.40
Budapesta		7.40	9.30
Szolnok		10.42	12.38
Aradŭ		3.53	5.36
	2.17	4.29	6.06
Glogovațŭ	2.37	4.41	6.18
Gyorok	3.37	5.05	6.43
Paulișŭ	4.05	5.17	6.55
Radna-Lipova	4.27	5.38	7.14
Conop		6.05	7.46
Berzava		6.23	7.57
Soborșinŭ		7.20	8.42
Zamŭ		7.55	9.11
Gurasada		8.26	9.39
Ilia		8.47	9.55
Branicica		9.11	10.13
Deva		9.42	10.37
Simeria (Piski)		9.59	10.53
Orăștia		11.—	11.39
Șibotŭ		11.29	12.01
Vințulŭ de josŭ		12.02	12.29
Alba-Iulia	8.55	12.19	12.45
Teiușŭ	9.54	1.06	1.24

Teiuș-Aradŭ-B.-Pesta

	Trenu mixt	Trenu de pers.	Trenŭ mixt
Teiușŭ	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	11.59	3.34	2.32
Vințulŭ de josŭ	12.30	4.10	
Șibotŭ	1.01	4.43	
Orăștia	1.32	5.13	
Simeria (Piski)	2.03	5.47	
Deva	2.52	6.27	
Branicica	3.23	6.54	
Ilia	3.55	7.20	
Gurasada	4.08	7.32	
Zamŭ	4.44	8.03	
Soborșinŭ	5.30	8.38	
Berzava	6.27	9.27	
Conopŭ	6.47	9.46	
Radna-Lipova	7.28	10.20	5.35
Paulișu	7.43	10.34	6.01
Gyorok	7.59	10.50	6.44
Glogovaț	8.28	11.16	7.25
Aradŭ	8.42	11.30	7.44
	9.20	12.05	
Szolnok	2.22	5.10	
Budapesta	6.—	8.15	
Viena	1.40	6.05	

Copșa-mică—Sibiiu

Copșa-mică		2.05	4.35
Șeica mare		2.38	5.05
Lomnesŭ		3.22	5.46
Ocna	8.—	3.46	6.17
Sibiiu	8.35	4.18	6.40

Sibiiu-Copșa-mică

Sibiiu	2.30	9.10	9.50
Ocna	3.04	9.37	10.14
Lomneșŭ		10.05	10.40
Șeica mare		10.40	11.10
Copșa-mică		11.09	11.35

Cucerdea-Oșorheiu-Reghinulŭ săsescŭ

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheța	3.35	10.50	3.58
Ludoșŭ	3.51	11.11	4.15
M.-Bogata	4.06	11.20	4.41
Iernutŭ	4.43	11.57	5.28
Sânpaulŭ	4.58	12.12	5.44
Mirașteu	5.21	12.36	6.08
Oșorheiu	5.40	12.55	6.27
	6.—	4.58	
Reghinul-sâs.	7.35	7.—	

Reghinulŭ săsescŭ-Oșorheiu-Cucerdea

Reghinul-sâs.		8.25	8.—
Oșorheiu		10.—	9.49
	6.45	12.15	10.20
Miraștеu	7.05	12.35	10.39
Sânpaulŭ	7.28	12.58	11.02
Iernutŭ	7.50	1.19	11.23
M. Bogata	8.23	1.49	11.53
Ludoșŭ	8.31	2.02	12.06
Cheța	9.12	2.18	12.22
Cucerdea	9.44	2.46	12.50

Simeria (Piski)-Petroșenĭ

Simeria	6.47	11.54
Streiu	7.40	12.37
Hațegŭ	8.51	1.28
Pui	10.02	2.23
Crivadia	11.02	3.11
Banița	11.50	3.53
Petroșenĭ	12.30	4.25

Petroșenĭ-Simeria (Piski)

Petroșenĭ	9.36	4.26
Banița	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	6.41
Hațegŭ	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Aradŭ—Timișóra

Aradŭ	6.12	4.12
Aradulŭ nou	6.36	4.38
Németh-Ságh	7.01	5.01
Vinga	7.30	5.29
Orczifalva	7.55	5.47
Merczifalva	8.13	6.04
Timișóra	9.04	6.50

Timișóra—Aradŭ

Timișóra	6.25	1.15
Merczifalva	7.19	2.04
Orczifalva	7.46	2.26
Vinga	8.15	2.56
Németh-Ságh	8.36	3.13
Aradulŭ nou	9.11	3.51
Aradŭ	9.27	4.05

Simeria (Piski)-Unied.

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedóra	3.08

Unied.-Simeria (Piski)

Uniedóra	9.30
Cerna	9.56
Simeria	10.15

Ghirișŭ—Turda

Ghirișŭ	9.33	4.19
Turda	9.54	4.40

Turda—Ghirișŭ

Turda	8.29	3.19
Ghirișŭ	8.50	3.40

Mureșŭ-Ludoșŭ-Bistrița

Mureșŭ-Ludoșu	4.30
Țagŭ-Budatelecu	7.27
Bistrița	11.—

Bistrița-Mureșŭ-Ludoșŭ

Bistrița	3.—
Țagŭ-Budatelecŭ	6.49
Mureșŭ-Ludoșu	9.35

Sighișóra—Odorheiu

Sighișóra	6.05
Odorheiu	9.12

Odorheiu—Sighișóra

Odorheiu	6.—
Sighișóră	8.56

Notă: Numerii încuadrațĭ cu linii gróse însemneză órele de nópte.

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașovŭ.